

HEDRUM OG LARDAL *menighetsblad*

NR. 3 - 2018

SE OGSÅ VÅRE HJEMMESIDER: www.larvik.kirken.no

KONTAKTINFORMASJON

Hedrum menighet:

Leder i menighetsrådet: Kjell Østby	mobil	982 31 266
Kirketjener/klokker: Astrid Helene Floen	mobil	938 44 037
Kateket: Lasse Rasmussen Moskvil	mobil	467 98 879

Kvelde menighet:

Leder i menighetsrådet: Vibeke Kvalevåg	mobil	456 04 526
Kirketjener/klokker: Morten Meidell-Pritzier Hagelund	mobil	913 81 815
Barne- og ungdomsarbeider: Karoline Bredvei Hvarnes	mobil	473 99 414

Hvarnes menighet:

Leder i menighetsrådet: Geir Bårnes	mobil	952 81 991
Kirketjener/klokker: Marit Thorvaldsen	mobil	920 99 703
Barne- og ungdomsarbeider: Karoline Bredvei Hvarnes	mobil	473 99 414

Lardal menighet:

Leder i menighetsrådet: Inger Lene Røsholt	mobil	977 03 971
Kirketjener Hem kirke, og leder for kirkegårdsdelen i Lardal: Jørn Olav Lie	mobil	916 27 537
Kirketjener i Svarstad kirke: Kai Berntsen	mobil	932 49 183
Kirketjener i Styrvoll kirke: Annette Gran	mobil	910 07 987
Menighetspedagog/diakoniarbeider: Mariann Eskedal	mobil	971 99 722
IKT-ansvarlig: Lasse Moskvil	mobil	467 98 879
Diakoniarbeider/teamleder: Ove Henning Berrefjord	mobil	922 63 088

Kantor i Hedrum, Kvelde og Hvarnes: Jørn Odén Evertsen	mobil	936 05 519
Kantor i Hem, Svarstad og Styrvold: Kjell Håkestad	mobil	988 51 800

ØNSKER DU Å SNAKKE MED EN AV PRESTENE VÅRE?

Eller kanskje du vet om noen som ønsker et besøk? Ta gjerne kontakt:

Sokneprest i Kvelde og Hvarnes:

Randi Abelsen Woldseth på mobil 414 66 928, e-post: rawoldseth@larvik.kirken.no

Sokneprest i Hedrum:

Thorir Jökull Thorsteinsson på mobil 416 42 328, e-post: tjthorsteinsson@larvik.kirken.no

Sokneprest i Lardal:

Are Sandnes på mobil 957 98 692, e-post: aregabri@online.no

Menighetskontor for Hedrum, Kvelde og Hvarnes menigheter sammen med Larvik prosti og Larvik kirkelige fellestråd:

Romberggata 4, 3256 Larvik, Postboks 258 Sentrum, 3251 Larvik. telefon 33 17 30 00
Åpent alle virkedager fra kl. 09.00 til 15.00.

Alle henvendelser angående kirkelige handlinger (dåp, vigsel, attester m.m.) rettes til Larvik kirkekontor. telefon 33 17 30 00

Menighetskontor i Lardal:

Ringveien 16, 3275 Svarstad, teamleder Ove Berrefjord mobil 922 63 088
Se ellers telefonnr. til de enkelte stillingene i listen.

Følg oss gjerne på facebook. Menighetene har hver sin side.

Se også våre hjemmesider: www.larvik.kirken.no

INNHOOLD

Til våre lesere	4
Andakt	5
Min salme	6
Bekjemp vold mot kvinner i Nepal	7
Barnedåp i Hvarnes-skauen	8
Flott Olsokfeiring i Hedrum	9
Spellemannen	10
Konfirmantene i Lardal	12
Diamantkonfirmantene i Lardal	13
Saniteten og kvinnehelse	14
Fra orgelkrakken	15
Kvelde Åpen Barnehage	16
Sponsorsider	18
Besøk på lysstøperi	20
Kvelde og Hvarnes menigheter inviterer til familiemiddag	21
Dette skjer i Kvelde	22
Dette skjer i Hvarnes	23
Dette skjer i Hedrum	24
Dette skjer i Lardal	25
Fra svundne tider	27
“Snakke litt med meg”	28
Et vendepunkt ved allfarvei	32
Til omtanke	33
Gudstjenesteliste	36

Forsidefoto: Bjørnar Berge

For adresseendring eller bestilling av bladet utenfor distribusjonsområdet, kontakt kasserer på mail: johan.hvarnes@online.no eller på mobil: 415 05 710.

Vi takker de som bidrar med lesestoff og ønsker alle velkommen til å sende inn artikler til menighetsbladet!

Frist til neste utgave: 12.10.18.

Bilder og tekst mailes som separate filer til: ingunn@pafjola.no

KJÆRE LESER

av Thorir J. Thorsteinsson

Nå er sensommer og høst over oss etter en lang, solrik og veldig tørr sommer. De som elsker sol og varme har fått nytte de siste måneder, men som de fleste lesere vet, har værforholdene vært problematiske for dem blant oss som lever av å dyrke jorden. På kort sikt har vi mennesker forskjellige levekår, men til syvende og sist er vi alle avhengige av markens grøde.

Menighetsblad for Hedrum og Lardal kommer til sine lesere fylt med all slags stoff, både nyheter, opplysninger og forskjellige beretninger. Nummeret du har i hendene dine er det første som også inneholder innslag fra menighetene i Lardal. Etter sammenslåingen av Larvik og Lardal prostier ble det besluttet å åpne Hedrum menighetsblad for menighetene i Svarstad, Hem og Styrvold. Bladet bærer preg av dette innholdsmessig og en ny leserkrets i Lardal gir selvfølgelig bladet et større nedslagsfelt og det er sannelig av det gode.

Noen endringer er skjedd hva gjelder prester og slikt folk blant oss. For det første har vi fått en ny biskop. Det er Jan Otto Myrseth som forlater stillingen som domprost i Bergen for å ta opp tjenesten som biskop i Tunsberg bispedømme. Velkommen være han. Vi har også hatt en del endringer på prosti-plan hva angår prestestammen i det inneværende år. Vi har tatt avskjed med seniorprest Petter Terkelsen og Audun Haga, sogneprest i Berg. Nå har Jesper Hegna Johnsen trådt av som sogneprest i Svarstad, Hem og Styrvold. Likeså Ruben Heitmann i Tjølling. Menigheten i Berg har allerede fått en ny sogneprest. Det er Kristin Stensrød Haugen som begynte i stillingen den 16. september. Imens den var ledig var Bjørn Kinserdal vikarprest hos menigheten i Berg. Hva angår prestatjenesten, respektive i Lardal og Tjølling, så må vi vente noen måneder til nye sogneprester blir valgt. Imens blir forkynnelsen, undervisningen og de andre oppgavene trygt ivarett av andre.

Menighetene i Hedrum, Kvelde og Hvarnes har nå fått en ny organist. Det er Jørn Odén Evertsen. Han tar over etter Tone Langmoen Kalbakk som sluttet i begynnelsen av året. Vi har også fått en ny kirkeverge. Det er Sigrid Kobro Stensrød som overtar stillingen etter Hans Onarheim. De månedene denne stillingen var ledig passet Ove Berrefjord kirkevergens oppgaver.

La oss be for dem som står i Ordets tjeneste blant oss, især vår nye biskop og dem som kommer nye til tjeneste i og for menighetene våre. La oss takke for dem som vi har hatt og nå skal mot nye faser, hver i sitt liv.

Bladets redaksjon takker for alle bidrag, både lesestoff og økonomisk støtte. Vi søker nå som alltid velvillige sponsorer. Alle lesere av menighetsbladet for Hedrum og Lardal ønskes en god høst.

Ingunn Gjone Hvarnes: ingunn@pafjola.no	mobil	958 13 541
Vibeke Kvalevåg	mobil	456 04 526
Anne Helene Gjone	mobil	952 17 209
Kari Husabø Kleindienst	mobil	482 21 262
Jon Inge Dieset	mobil	481 23 434
Thorir Jökull Thorsteinsson (Hedrum menighetsråd)	mobil	416 42 328
Kari Lysebo (Kvelde menighetsråd)	mobil	921 38 701
Øyvind Hogstad (Hvarnes menighetsråd)	mobil	917 68 941
Inger Lene Røsholt (Lardal menighetsråd)	mobil	977 03 971
Kasserer: Johan Edvard Hvarnes	mobil	415 05 710

ANDAKT

av Jesper Hegna Johnsen

HAN LOKKER DEG ØMT OG HAN NEVNER DITT NAVN

Denne skriften er et sitat fra salmen: «Jeg råde vil alle i ungdommens dage...». Den ble sunget mere før, men den har ikke mistet sin aktualitet. Salmen er skrevet av Mads Andreas Rø fra Nordmøre og av Einar Skaatan fra Hvarnes. Den står i sangboken med fire vers og i salmeboken med tre vers. Salmen vil råde konfirmanter, ungdommer og alle til å følge kallet om å la seg bli fulgt av Jesus gjennom livet. I dåpen fikk vi troen på Jesus. Derfor kan vi stadig sette vår lit til Ham fordi han har gjort dette mulig ved sin død og oppstandelse for oss.

Vi lever i en tid der mange vender seg bort fra Guds nåde i Jesus Kristus. Jeg er da god nok og jeg gjør så godt jeg bare kan. Derfor er det et livsviktig spørsmål til alle og enhver: Kan jeg av min egen kraft eller fornøft tro på Jesus eller komme til ham? Svaret er heldigvis nei. «Den Hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet, opplyst meg med sine gaver, helliggjort og bevart meg i den rette tro» (sitat fra Luthers forklaring til 3. troens artikkel).

Den Hellige Ånd gir oss ved Guds Ord en forvisning om at Jesus døde og oppstod for oss. I nattverden får vi ved brødet og vinen styrket troen vi fikk i dåpen og vi får tilgivelse for syndene våre. «I dag når du hører den kallende stemme, han drage deg vil inn i Faderens favn. Ja, titt inn i din sjel du hans røst kan fornemme, han lokker deg ømt og nevner ditt navn».

Refrenget i salmen er også til ettertanke:

«Når lyset er utslukt og himlens dør blir lukket. Når dagen er omme, og natten vil komme, da er det for sent til å tenke seg om».

Gud har gjort alt til rette for oss ved at han sendte Jesus til verden og lot Ham sone våre synder. Jesus er vår åpne vei til det himmelske land! Gud kaller oss ømt inn i troens glede og fred. «Gud er trofast, han som har kalt dere til fellesskap med sin Sønn Jesus Kristus, vår Herre!» 1. Kor. 1,8. Dette er et budskap for oss alle i Lågendalen og for alle folkeslag.

Jeg takker med denne andakten for å ha vært prest i Lardal i fire år. Samtidig er jeg Gud takknemlig for at det ble dannet en misjonsforening i Lardal. Misjonens virke i menighetene gir velsignelse.

MIN SALME

av Sigrid Kobro Stensrød

Det er ikke lett å velge ut bare en salme når jeg nå skal presentere min salme. Salmeskatten vår er så rik og for meg er det mange som er viktige. Det kan henge sammen med hverdagsopplevelser, årstider og kirkeårets høytidsmarkeringer. Så fikk vi i 2013 en ny og enda med innholdsrik salmebok, der mange nye salmer og sanger har fått plass. Jeg har fremdeles ikke helt vendt meg til denne salmeboken, så jeg måtte se i min gamle salmebok, der jeg har skrevet ned på bakerste perm, hvilke salmer som har betydd ekstra mye for meg i forskjellig livssituasjoner. Da ble det ikke så vanskelig å trekke frem en salme, nemlig Erling Tobiassens salme fra 1932; «Jeg er i Herrens hender». Den er tonesatt av Sigurd Lunde i 1947, og vi finner den i dagens salmebok på nr. 494.

Denne salmen har jeg hatt med meg hele livet, og den beskriver på en enkel og lettfattelig måte Guds nåde og trøst, som jeg trenger å ha med meg hver dag. Enten det er i glede og fryd over gode stunder og opplevelser, eller det er i sinne og sorg over motgang og urettferdighet, så er Herren med meg. Det kan jeg få leve hver aktive dag i visshet om, ja, med hele livet mitt. Vi blir minnet om Guds nærværet i livene våre gjennom hele livet, hele veien inn i døden, det er godt å få hvile i. Salmen sier også noe om bønnens kraft, at bønnens kraft og mulighet er der for å brukes. Det er viktig for meg, å få snakke med Gud om alt det livet rommer; av taknemlighet, fortvilelse, bekymring, glede og forventning. Det gjør denne salmen ekstra viktig for meg.

Jeg er i Herrens hender, når dagen gryr i øst.
Hver morgen han meg sender sitt ord med lys og trøst.
Hva dagen meg vil bringe, av glede og av savn,
jeg kan på bønnens vinge få kraft i Jesu navn.

Jeg er i Herrens hender i alt som med meg skjer.
I smil og gråt jeg kjenner at Herren er meg nær.
Om jeg i dype daler må gå den tunge vei,
fra himlens høye saler hans øye følger meg.

Jeg er i Herrens hender når dagen dør i vest.
Min synd jeg stilt bekjenner for ham, min høye gjest.
Man gir med himlens nåde og setter englevakt,
for natten han vil råde med hellig guddomsakt.

Jeg er i Herrens hender når dødens bud meg når.
Mens lyset stilt nedbrenner, fra ham jeg hilsen får.
Han gir meg stav i hånde, han gir meg trøst i sinn,
og glemt er ve og vån på vei til himlen inn.

Hilsen fra Sigrid Kobro Stensrød, ny kirkeverge i Larvik kirkelige fellesråd.

BEKJEMP VOLD MOT KVINNER I NEPAL

av Anne Helene Gjone og Normisjon

Kvelde menighet har inngått avtale med Normisjon om å støtte et nytt misjonsprosjekt i Nepal. Nedenfor kan dere lese litt om hva dette går ut på. Det vil komme mer informasjon i neste nr. av menighetsbladet.

I Bajhang, et av landets vestligste provinser er vold mot kvinner et stort problem. I tillegg fører den tradisjonelle praksisen chaupadi til store psykiske og fysiske påkjenninger for kvinner, av og til med dødelige utfall.

Lokalbefolkningen ba selv om hjelp til å finne nye veier å leve på slik at jenter og kvinner kan unngå diskriminering og vold.

Hindutradisjonen chaupadi tilsier at jenter og kvinner må bo adskilt under menstruasjonen. Mange bor i skitne, kalde og utrygge uthus. Praksisen fører til store psykiske påkjenninger, sykdom og mangel på skolegang. Mor og barn må også bo adskilt i 11 dager etter fødsel som fører til økt mor-barn-dødelighet.

Alkoholforbruket er også svært høyt i noen av områdene som også fører til mye vold mot jenter og kvinner. Lokalbefolkningen ber også om hjelp til å få bukt med barneekteskap.

Gjennom samtalegrupper og veiledning ønsker Normisjons partner United Mission to Nepal å bekjempe disse praksisene slik at kvinnene og lokalsamfunnene kan gå en lysere fremtid i møte.

BARNEDÅP I HVARNES-SKAUEN

av Øyvind Hogstad

Hvarnes menighetsråd har på sitt årlige program å arrangere en friluftsgudstjeneste i samarbeid med Hvarnes Idrettslag og Konvallen 4H. Det har i en årrekke allerede vært arrangert slike gudstjenester på forskjellige steder i bygda og vi prøver hele tiden å komme på nye steder. I år ble friluftsgudstjenesten avholdt 21. mai på gården Nordre Utklev's seter øverst i Holtebygda, også denne gang i flott vær. Eierne kunne her by på en flott restaurert seterbygning og en fin uteplass. Menighetsrådet og Hvarnes IL i fellesskap sto for frokosten som startet kl. 10.00, og det ble servert kaffe, juice, brød, skinke, egg og bacon. Ca. 50 personer benyttet seg av vårt frokosttilbud og i følge uttalelser smakte det godt.

I år som i fjor var det barnedåp under friluftsgudstjenesten og da klokka nærmet seg 11, ankom dåpsfølget med ytterligere 20 personer slik at totalt 70 personer overvar gudstjenesten, og det var vi veldig godt fornøyd med. Prest for dagen var Even Sundby som i kjent stil skapte en ramme og en stemning rundt arrangementet som alle som var tilstede, likte veldig godt. Etter gudstjenesten stilte Konvallen 4H opp med sin tradisjonelle natursti med påfølgende premiering, og vi takker flinke gutter fra 4H for jobben de gjorde. Til slutt på dagens program sto det rusletur opp på Vierød-hedde med Hans Martin Utklev som guide.

Alt i alt et positivt arrangement:

Godt fremmøte, solid frokost, god ledelse og tale av Even Sundby, god musikk av Camilla Fauske, lille Benjamin ble døpt, god deltagelse på natursti og rusletur.

FLOTT OLSOKFEIRING I HEDRUM

av Grethe Seierstad

Selv om vi gjerne skulle tatt imot et solid regnvær, var det hyggelig å kunne samles på Vikinggravlunden om ettermiddagen søndag 29. juli. Hedrum Misjonsforening dekket opp med kaker og kaffe, og det var allsang, trekkspillmusikk og opplesning. Etterpå gikk vi til gudstjeneste i Hedrum kirke. Den ble godt besøkt. Vikarprest Are Sandnes forrettet.

"Olsokfeiringen i historisk perspektiv"

I gudstjenesten fikk vi et meget interessant foredrag ved lektor Erik Gjestvang. Kong Olav Haraldsson falt på Stiklestad 29. juli 1030, 35 år gammel. 3. august året etter ble han helgenkåret og gravlagt der Nidaros-domen nå ligger. Deretter ble Olavsvaka, Olsok, hvert år feiret til minne om Olav den hellige. Selv om kristendommen allerede hadde begynt å bli kjent, ble kong Olavs fall gjennombruddet for kristendommen i Norge. Den hardbarked vikingkongen ble veiviser for Han som kaller seg Veien, Sannheten og Livet. Det ble en oppblomstring av kirkebygging, klostre, kunst og helligdager. Olavsdyrkelsen varte fram til reformasjonen i 1537. I 1930 ble Olsok gjenopptatt som kirkelig festdag. Den blir nå feiret årlig, ikke minst i Nidarosdomen i Trondheim.

SPELLEMANNEN

av Øyvind Hogstad

Vi har tidligere i menighetsbladet omtalt og intervjuet personer som bruker mye av sin fritid på å stille opp til glede for andre, f.eks. for foreninger og menigheter, lokalt og kommunalt. En person som kommer

innunder denne kategorien, er Ivar Moland. Han vokste opp på Anvik ved Skiensveien og bodde der i barne- og ungdomstiden og helt til han giftet seg med Main Roligheten.

Hun kom fra gården Roligheten (mellom Bommestad og Grønneberg) og Ivar flyttet inn på gården som de drev sammen fram til 1995. Main var tidligere sentral i Hedrum bygdekvinne- lag og en trofast samarbeidspartner når det var oppdrag i kirker eller andre steder.

Han har i en årrekke deltatt med fela si i forskjellige kirkelige anledninger i Hedrum kirke. Han har jammen meg rukket å bli 86 år. Skjønt det skulle man ikke tro, for han holder seg godt og er fortsatt aktiv og senest i vår var han på oppdrag i forbindelse med våronnmessa. Hvor mange ganger han har «opptrådt» i kirker, har han ikke tall på, men det er et stort antall. Hvor mange prester han har vært i kontakt med opp gjennom årene, vet han heller ikke sikkert, men mange har det blitt.

I tillegg til kirkeoppgavene har han vært fast spellemann for Haugtussa leikarring og Lågendalsringen før det. Det har betydd spilling på jevnlig øvelser og opptredener i hittil over 50 år, og han gjør det fortsatt. Etter at han selv ble pensjonist, startet han med minibusskjøring og fraktet pensjonister til og fra Nanset eldresenter. En meget populær aktivitet som gledet mange i de 13 årene han kjørte. Hedrum historielag og bygdetunet har også hatt gleden av mang en gang å få Ivar og hans musikere på besøk. Nevnes må også at han den dag i dag arrangerer allsang sammen med bl.a. Einar Moe og Steinar Ahlin. Disse tilstelningene foregår i vinterhagen på Furuheim hver fredag formiddag.

Det spesielle med Ivar er at han ikke har tatt 5 øre for å utføre alle de oppgavene vi har nevnt ovenfor. Han har brukt mesteparten av sin fritid på å glede andre, og det i en periode på over 50 år. Som vi skjønner har musikken betydd mye for Ivar, og han kan sikkert takke bl.a. musikken for at han i alle år har klart å holde høyt tempo og beholde en god helse.

Når fikk du din første fiolin?

Da var jeg 8 år. Det hadde seg sånn at det i nabolaget bodde en kar som hadde kraftig hårvekst og slet mye med kløe. Så en dag sa han: «hvis du kan klø meg i hue i 30 minutter så skal du få ei fele av meg!» Jeg takket ja til tilbudet, så nå har jeg spilt fiolin i 78 år.

Hvem gikk du i lære hos?

Jeg har ikke gått i lære hos noen, jeg har finni ut av det av meg selv. Så jeg har vel vært heldig da, å være født med spesielle egenskaper i den forbindelse. Jeg kan ikke noter heller.

I hvilke anledninger deltar du i Hedrum kirke?

Det er i forbindelse med våronnmesser og høsttakkefester og det har jeg holdt på med siden 2001. Det var Yngve Mardon Knudsen som gjerne ville ha en spellemann ved disse gudstjenestene. Han spurte bygdekvinne- lagets leder Main Moland, om hun visste om noen. Og det gjorde hun jo, og siden har det blitt sånn. Da er det alltid litt spesielt opplegg i kirken. Bygdekvinnelaget deltar og bygdek- kvinnene og spellemannen bærer bunad ved disse anledningene.

Hva har kirkespillingen betydd for deg?

Den har vært en viktig del av min virksomhet og gitt meg mange høytidelige øyeblikk.

Dine ønsker?

Jeg ønsker å fortsette med spillingen så lenge jeg kan, og så lenge noen ønsker å høre meg spille, vil jeg i størst mulig grad stille opp. Fele har alltid vært, og vil fortsatt være, min største hobby. Men alt avhenger av helsa.

Hedrum menighet vil gjerne takke Ivar hjertelig for velvillig innsats gjennom mange år. Menighetsbladet takker for intervjuet og ønsker gode år framover.

KONFIRMANTENE I LARDAL

Foto: Sandum Foto.

Første rad fv: Hanna Linnea Lindtvedt, Sogneprest Jesper Johnsen, Synne-Marie Skaug.
Andre rad fv: Marthe Engelstad, Jonas Hannevold-Johannessen, Kristoffer Berntsen, Eline Schjerven.
Tredje rad fv: Julie Romuld Helgeland, Marte Halvorsen, Nora Marie Gjetrang, Ole-Henrik Skaug.
Fjerde rad fv: Joachim Weiseth Langås, Pernille Sjulstad, Karl Akselsen Seawright, Victoria Skinner, Heine Trana Lunde.

DIAMANTKONFIRMANTENE I LARDAL

Foto: Sandum Foto

Første rad fv: Anne – Lise Solberg f: Halvorsen, Sogneprest Jesper Hegna Johnsen, Astrid Ness f: Sogn.
Andre rad fv: Ingeborg Tjentland f: Røed, Finn Tore Lie, Astrid Helene Steen f: Kalleberg.

SANITETEN OG KVINNEHELSE

av Åsta Herland

Kvelde Sanitetsforening er engasjert i kvinnehelse og jobber blant annet for at unge jenter ikke skal bli utsatt for «skjønnhetstyranniet», retusjert reklame og derved spiseforstyrrelser. Vi har hatt besøk på et møte av en ung jente som fortalte om sine problemer knyttet til anorexia. Det er skremmende å høre hvordan denne sykdommen herjer blant unge mennesker.

Og mye skyldes reklamen i alle medier, som ikke fokuserer på det normale, men tegner et unormalt bilde av ungdommens idealer. 67 prosent av jentene som opplever kroppspress oppgir reklame som den viktigste årsaken (SIFO). Idealene som bygges opp gjennom retusjert reklame gir unge jenter et usant bilde av virkeligheten, der de kan ende opp med å strebe etter kropper som faktisk ikke finnes.

Norske kvinners sanitetsforening finansierer forskning knyttet til disse temaene. Prosjektet Sunn kroppsopplevelse har som mål å undersøke om det er mulig, via et skolebasert intervensjonsprogram, å fremme positivt kroppsbilde og forebygge kroppsmisnøye og redusert helserelatert livskvalitet blant både jenter og gutter i videregående skole. N.K.S. finansierer doktorgradsløpene til stipendiatene Christine Sundgot Borgen (via N.K.S. FoU-fond) og Kethe Engen (via ExtraStiftelsen) ved Norges Ildrettshøgskole. Gjennom en kontrollert studie undersøker stipendiat Therese Fostervold Mathisen effekt av kognitiv terapi, fysisk aktivitet og kostholdsrådgivning som behandling av spiseforstyrrelser. Studien utgår fra Norges Ildrettshøgskole og er finansiert via N.K.S. FoU-fond.

Vi voksne er de viktigste rollemodellene for våre barn og unge. Når mor eller far klager over utseendet sitt, lærer vi barna å kritisere seg selv. Med dagens fokus på kropp og utseende trenger barn trygge voksne som hjelper de til å takle skjønnhetstyranniet.

På fylkesårsmøtet for NKS Vestfold ble det vedtatt en resolusjon angående reduisering av liggetiden ved fødsel på sykehus og jordmordekningen innen helsevesenet. Nå planlegges det nye sykehus med mulighet for utskrivning 6-8 timer etter fødsel. Konsekvensen av dette kan være at flere risikobarn ikke blir fanget opp, kvinner med behov for hjelp til amming opplever ikke å få det og det øker risikoen for fødselsdepresjoner. NKS er også bekymret over jordmor-mangelen innenfor helsevesenet. Kommune-Norge mangler mellom 6-700 årsverk og sykehusene har store utfordringer med å ansette et tilstrekkelig antall jordmødre i en sektor dominert av brøkstillinger. Kun 20% av barselkvinner får hjemmebesøk de første dagene etter fødsel, og det varsles om flere re-innleggelses av både mor og barn. NKS krever at helsemyndighetene prioriterer å sikre bedre jordmordekning.

**Dette engasjerer oss i Kvelde Sanitetsforening og det angår oss alle!
Ved å bli medlem og ved å kjøpe lodd og fastelavensris er du med og hjelper oss!**

FRA ORGELKRAKKEN

av Jørn Odén Evertsens

Denne utgaven av «Fra orgelkrakken» blir det en presentasjon av ny kirkemusiker.

Mitt navn er Jørn Odén Evertsens. Jeg er 39 år og bosatt i Byskogen i Larvik. Der bor jeg sammen med kona mi Nina og våre to barn; Jesper på 3 år og Anna på 6 mnd. Fra 1. august 2018 er jeg den nye kirkemusikeren i Hedrum, Kvelde og Hvarnes menigheter. Mange har nok sett meg på en orgelkrakk eller pianokrakk tidligere, for jeg har vært organistvikar i Larvik kirkelige fellesråd 20 år. I løpet av disse årene har jeg vært rundt i alle kirkene våre og spilt. Noen ganger har jeg vært og spilt én gudstjeneste, andre ganger har jeg vært fast i en kirke over litt lengre tid. I flere år var jeg ansatt i Nanset kirke og var med på å starte opp og drive korarbeid der. Jeg har også vært litt engasjert i Lego Sopranos i Kjose kirke. I tillegg er jeg fast dirigent og pianist for Stavernskoret Rakkestuten Blandakor. Det har jeg vært siden oppstarten i 2008.

Jeg er utdannet allmennlærer og har jobbet i Larvikskolen i 13 år. Jeg startet min lærerkarriere på Kvelde skole i 2005. Etter det jobbet jeg på Nanset skole, og de siste årene har jeg jobbet på nye Mesterfjellet skole. Jeg har alltid drevet med musikk. Jeg startet å spille fast til barnekor i Metodistkirken da jeg var 12 år. Videre ble det spilling for både ungdomskor og gospelkor der. Det var også der jeg lærte å spille orgel, som sommervikar.

Jeg har hatt et ønske om å drive mere med musikk dersom det skulle komme en mulighet for det. Når det nå ble lyst ut en ledig stilling som kirkemusiker i Hedrum, Kvelde og Hvarnes, tenkte jeg at jeg måtte gi det et forsøk. Jeg er veldig takknemlig for at det var jeg som fikk denne jobben. Dette er en jobb jeg gleder meg til å begynne i. Jeg gleder meg til å bli kjent med mange nye kolleger, frivillige og dere jeg treffer i kirkene ved andre anledninger. Jeg gleder meg til å lære om menighetenes hverdag og til å høre om hvilke tanker og drømmer dere har for det musikalske livet i kirkene deres. Jeg gleder meg også til å bidra med musikken min på ulike arrangementer i kirkene.

Jeg kommer til å møte mange av dere på gledesdager, både på gudstjenester og i vielser, og jeg kommer til å møte dere på de tunge dagene, når det er tid for å ta farvel med nære og kjære som har gått bort. For meg er det viktig å være tilstede både i glede og i sorg. Så håper jeg at musikken kan være med å gi enda mer glede på de glade dagene og at den kan være med å støtte og trøste på de tunge og triste dagene.

Jeg ser frem til samarbeid og nye bekjentskaper!

KVELDE ÅPEN BARNEHAGE

av Kari Lysebo og helsesøster Inger Dahl

Da tannlege Nygård flyttet ut av lokalene til skoletannklinikken ble lokalene bygget om til Åpen Barnehage. Larvik kommune hadde da organisert driften for tjenester for barn/unge og deres familier rundt Familiesenter-modellen, og Kvelde helsestasjon og Åpen Barnehage ble en filial under Hedrum (nå Fagerli) Familiesenter.

Kvelde var også det første stedet hvor vi fikk Åpen Barnehage vegg-i-vegg med helsestasjonen. Dette var så vellykket at vi nå har kopiert denne modellen både i Stavern, Tjølling og på Mesterfjellet. I løpet av mai åpner vi også Åpen Barnehage i 1.etg på helsestasjonen/helsesenteret i Svarstad.

Barnehagelærer i Kvelde Åpen Barnehage er Mette Smogeli (til høyre på bildet, sammen med styrer Caroline Kjær). De Åpne Barnehagene er åpne 1-3 dager pr uke, og i Kvelde er det åpent på mandager fra kl. 09 til 15. I denne tida kan man komme når man vil og dra hjem igjen når man vil. Noen er der tida ut, mens andre kommer innom en tur mellom to soveøkter.

Barna er i alderen nyfødt til 1-2 år. Dette året har kjernegruppa vært med fra ca 3-4 måneders alder og nå nærmer de seg barnehagestart på Tun eller Kvelde barnehage. Åpen Barnehage er ikke et sted man trenger å søke plass i, det er bare å komme når man vil. Tilbudet er gratis, men man legger en mynt i kassa for kaffe, te og frukt. Noen ganger har Mette ordnet med ferske rundstykker og smørrelunsj og da betaler man litt mer.

Som i enhver annen barnehage er det samlingsstund med sang og bevegelse, formingsaktiviteter og matpakke/smørrelunsj. Alt etter vær og årstid er det ofte planlagt trilleturer. Både store og små får helsebringende D-vitamin fra sola og en times fysisk aktivitet på kjøpet! Midt på dagen kommer også Larvik Kulturskole og avholder en halv times musikkstund, og dette er nok dagens høydepunkt for både store og små.

Vi helsesøstre ser at Åpen barnehage bidrar til nye bekjentskap og vennskap, samtidig som man kanskje treffer igjen tidligere skolekamerater. Som innflytter setter man stor pris på et uformelt, men organisert tilbud i nærmiljøet, både for selv å treffe andre voksne og for at barna skal bli vant med andre barn i lek og rundt matbordet. Det er godt for helse og trivsel å kjenne andre med barn født samme år som ens eget, andre foreldre som man treffer igjen på foreldremøter i barnehage og skole, på butikken og i idrettslaget. Man trenger ikke engang ha noe felles språk for å kunne hilse «hei» når man møtes på Spar!

Mange av dagens unge foreldre overveldes av informasjon og påvirkning fra ulike sosiale media. Noen kan derfor bli litt usikre på hvordan de skal møte barnets signaler og behov. I Åpen Barnehage er det mulig å se hvordan andre foreldre takler ulike situasjoner, man kan snakke sammen og få litt tips, og man kan spørre barnehagelærer Mette (eller helsesøster på naborommet). Vi ser også at det ikke bare er foreldrene som trives og vokser i Åpen Barnehage. Barn som har vært jevnlig i Åpen barnehage før de starter i ordinær barnehage møter sin nye hverdag med en helt annen trygghet enn de som ikke har gått i Åpen Barnehage. Det å nærme seg andre barn i lek med foreldrenes støtte og trygghet i umiddelbar nærhet skaper trygge barnehagebarn.

Den enkleste måten å bli kjent med Åpen barnehage på er å møte opp på mandager! Hvis du lurer på dagens program kan du søke opp Kvelde Åpen Barnehage Brukergruppe på Facebook og legge deg til som «venn». Her legges det ut informasjon og hilsener ukentlig.

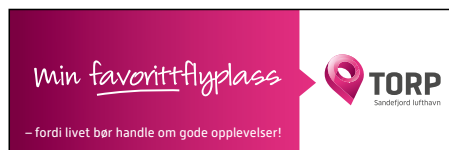

www.bergenholm.no

Kvelde

– fordi livet bør handle om gode opplevelser!

Tlf: 33 20 14 44

Jon Severin Sundby • Roar Tidemansen
www.sogt.no • Vakttelefon hele døgnet

Når erfaring teller ...

Nansetgt. 43, Larvik • www.labe.no
Telefon 33 18 10 80

Tilgjengelig hele døgnet

TAKK TIL ALLE BIDRAGSYTERE!

Det er mulig å gi en pengegave via appen Vipps.
Bruk nr. **80817** eller søk opp **Hedrum menighetsblad**.

Dette er et tilbud til deg som foretrekker denne måten å betale på. Overføring til kontonummer akkurat som før, er selvsagt fortsatt mulig – velg det som passer for deg.

Kvittering				
Innbetalt til konto	Beløp	Betalernes kontonummer	Banknummer	
Betalingsinformasjon	GIRO		Betalings-	
Gave eller abonnementsavgift til menighetsbladet	Underskrift ved giroring		tittel	
Betalt av	Betalt til		Hedrum Menighetsblad v/ Johan Edvard Hvarnes Hedrumveien 1357 - Holm 3282 KVELDE	
Beløst kort		Kvittering tilbak		
Kundidentifikasjon (KID)	Kroner	Ore	Til konto	Banknummer
H			< > 1503.62.42415	

Holmfossveien 12, 3282 Kvelde - tlf 922 60 020

Bruk lokalbutikken:
Maling - Jernvare - Isenkram - Gaver - Apotek utsalg

Leie turbuss

Stig Salthaug, Tide Vestfold
hjelper deg gjerne på tlf. 480 01 327
tur@tide.no tide.no

BESØK PÅ LYSSTØPERI

av Sokneprest Jesper Hegna Johnsen

Bildet viser årets konfirmanter i Lardal på samtalegudstjenesten som var onsdag 23. mai. De har fått hver sin pakke med lys fra NMS sitt lysstøperi Knausen i Melhus i Trøndelag. De har hatt en misjonsaksjon med å samle lysstumper inn til dette lysstøperiet. De leverte 66 kg og tilsammen har vi samlet 300,7 kg. Lys av lysstumpene kan kjøpes i NMS sine gjenbruksbutikker. Det er lys av høy kvalitet. Konfirmantene var på tur til Trondheim siste helgen i april og fikk besøkt lysstøperiet. Det var et flott besøk hvor vi ble godt tatt imot av leder Rolf Stranden.

Vi bodde på Pilegrimsgården som er rett ved vår flotte katedral Nidarosdomen. Vi fikk være der med guider som fortalte levende for oss om Nidarosdomens historie og katedralens billedspråk. Vi overvar en musikk gudstjeneste som gav oss en stor opplevelse av klangen i det store kirkerommet. Vi fikk også guiding i erkebispemuseet og riksregaliene. Vi fikk omvisning i Rustgården som er et hjemmefront-museum. Dette gav konfirmantene en forsmak på klasseturen de skal ha i høst til Polen og konsentrasjonsleirene der. Vi ble også meget godt mottatt av folk fra Det Norske Misjonsselskap som har et eget bygg på Trondheim torg i Sommerveiten. Der fikk vi verdifull undervisning og omtale av misjonsvirksomheten i Midtøsten, Mali, Thailand og Etiopia, Vi fikk virkelig et verdifullt inntrykk av at NMS arbeider for å: **1:** Dele troen på Jesus. **2:** Utrydde fattigdom og **3:** bekjempe urettferdigheten. Dessuten fikk konfirmantene oppleve misjonsfester i Sommerveiten og i Åfjorden på Fosen-halvøya. I Åfjorden deltok konfirmantene med en misjonsdialog og konfirmanten Hanna Linnea Lindtvedt sang solo. Konfirmantene høstet mange lovord. I tillegg til egen fritid var vi også på Tyholtårnet og på bowling.

Det har nå vært fire konfirmantkull som har vært i Trondheim. Vi retter en stor takk til tidligere Lardal kommune som har bevilget penger til menighetsrådet for at konfirmantene kunne få en opplevelsestur med et minnerikt innhold.

Kvelde og Hvarnes menigheter inviterer til familiemiddag med musikksamling!

hvor&når?

Kvelde
Barnehage
(bedehuset)

16. oktober
30. oktober
13. november
27. november
11. desember

hva?

16.45 - 17.15 :
Middag

17.15 - 17.45 :
Sang og musikk

17.45 - 18.00 :
Felles avslutning

for hvem?

Små og store barn,
mamma og pappa,
bestemor og bestefar,
tante og onkel, nabo
og venner
0-3 år gratis
fra 4 og oppover
kr. 50,-
Makspris pr. familie
kr. 200,-

Lyst til å hjelpe til med noe ?

kontakt Randi prest på mobil 414 66 928 eller
e-post: rawoldseth@larvik.kirken.no

DETTE SKJER I KVELDE

KVELDE BEDEHUS:

• Norsk Luthersk Misjonssamband:

Torsdag 04.10. kl.19.00. Møte.

Søndag 21.10. kl.11.00. Møte.

Torsdag 01.11. kl.19.00. Møte.

9.11 – 11.11. Møter v/Kjell Dahlene. (tirsdag, onsdag og torsdag på øst-sida)

Torsdag 06.12. kl.19.00. Møte.

Søndag 16.12. kl.11.00. Møte v/Bjørn Moldekleiv.

• Normisjon

Onsdag 21.11. kl.19.00. Møte med Gunnvor Kreken.

• **Kafe vis á vis:** onsdagene: 03.10. // 07.11. kl. 18.00 – 20.00.

ØSTRE KVELDE BEDEHUS:

• Normisjon

Onsdag 26.09. kl.19.00. Møte med Svein Tonny

Onsdag 10.10. kl.19.00. Møte med Tor Bringaker

Onsdag 24.10. kl.19.00. Møte med Sigrund Dahne

Onsdag 14.11. kl.19.00. Møte med Ove Berrefjord

Søndag 25.11. kl.17.00. Søndagssamling med Sigmund Bergem

• Norsk Luthersk Misjonssamband:

Søndag 14.10. kl.19.00. Misjonsfest med Arne Tolo.

Tirsdag 6.11., onsdag 07.11 og torsdag 08.11. Møteuke v/Kjell Dahlene.

• Søndagsskolen:

Søndag 22.10. kl.10.00. Søndagsfrokost for hele familien

Søndag 18.11. kl.10.00. Søndagsfrokost for hele familien m/misjonsfokus og utlodning.

• **Fredagsklubben** Er en aktivitetsklubb for 5.-7.klasse fra 18.00-20.00 fredager i oddetallsuger. Andakt, aktiviteter og salg av brus og godterier.

• **Ten In** For 8. klasse+. Fredager i oddetallsuger fra kl. 20.00. Andakt, lovsang, "chill" og salg av brus og godteri.

KVELDE OG HVARNES HAGELAG:

Tirsdag 08.10. kl.18.30. Vi er invitert til Andebu hagelag. Spennende tema om bieblomster.

Kontaktperson: Inger Marit Dalhaug, mobil: 938 38 648.

KVELDE SANITETSFØRENING:

Hver siste onsdag i måneden, fra august, avholdes møtene kl. 19.00. på Futejordet.

28.09. – Høstutlodning og Marit Jorun leser fra Kolbjørn Byes memoarer. / **31.10.** – Kåre Hustuft forteller om bier og honning / **28.11.** – Julemøte kl. 18.30. Bente Sundby spiller.

NB: Kløverturer hver mandag fra Futejordet kl.15. Lengde og tempo bestemmes av deltakerne. Alle skal klare å være med. **Kontaktperson: Åsta Herland.**

KVELDE BYGDEKVINNELAG:

Mandag 08.10. kl.19.00. Årsmøte og gruppearbeide på Futejordet.

Lørdag 13.10. kl.10-14.00. Høstmarked på Bygdetunet. Søndag 14. Høsttakkegudstjeneste.

Mandag 12.11. kl.19.00. Bokkveld på Futejordet med besøk fra Larvik Bibliotek.

Mandag 10.12. kl.19.00. Julemøte. **Kontaktperson: Liv Bergene.**

DETTE SKJER I HVARNES

FREDHEIM:

Fredag 26.10.

kl.19.00. Utlodningsfest for Fredheim.

Paul Erik Wirgenes blir kveldens taler. Han har sine røtter fra Hvarnes og jobber nå som avdelingsdirektør i Kirkerådet.

Styret for Fredheim.

EVANGELISK LUTHERSK MISJONSLAG (ELM), FREDHEIM:

Torsdag 18.10. kl.19.00. Møte.

Torsdag 15.11. kl.19.00. Møte.

Kontaktperson: Øyvind Sæleset, mobil 410 80 413.

HVARNES BYGDEKVINNELAG, FREDHEIM:

Mandag 01.10. kl.19.00. Årsmøte.

Mandag 05.11. kl.19.00. Bokkveld med besøk fra Larvik bibliotek.

Mandag 03.12. kl.19.00. Julemøte med middag.

Kontaktperson: Elsa Ødegaard, mobil 984 55 742.

PENSJONISTTREFF, GRANBORG:

Torsdag 25.10. kl.14.30. Alle som har lyst og anledning, er hjertelig velkommen!

Kontaktperson: Hanne Odberg, telefon 33 11 30 17.

HVARNES UNGDOMSLAG, BJERKELY:

Oppstarten til revygruppa Makalauseen var 05. september på Bjerkely og øvingene til juleshowet begynner i oktober. Ønsker du å være med på revy? Vi trenger folk på scenen, bak scenen, til å hjelpe til med kostymer, lyd og lys, sminke og mye mer, :-) kom på kick off!

Kontaktperson Makalauseen og juleshowet er Susanne Bøhler, mobil 418 43 699.

Kontaktperson: H.U.L.: Thor Rikard Odberg, mobil 900 91 883.

MAURTUA (1.-7. klasse), H.U.L., BJERKELY:

Treff én kveld i måneden fra september til april med unntak av januar, oftest 1. onsdag i måneden. Barna får lapp på skolen i forkant av disse kveldene.

Kontaktperson: Mette Bye Utklev, mobil 481 08 943.

HAPPY DAY 31.OKTOBER I KVELDEHALLEN!

Velkommen til en barnas dag fra kl.17.00-19.00

Kle deg ut som noe morsomt, ta gjerne med deg en liten eller stor venn. Her blir det lek og moro, mange aktiviteter, andakt, sang, "festmat" og masse godteri.

Inngang kr. 50,-

Håper vi ser deg!

DETTE SKJER I HEDRUM

HEDRUM MISJONSFORENING NMS:

Torsdag 06.09. kl.18.30. På NMS Gjenbruk. Vertinne: Anna E.Skaatan
Torsdag 11.10. kl.18.30. Hos Ingunn Hunnskaar.
Torsdag 01.11. kl.18.30. Hos Henny Næss Bjerke.
Torsdag 06.12. kl.18.30. Hos Karola Hagtvedt, Oberst Petersvei 2.
Søndag 06.01. kl.18.00. Hellige Tre Konger-fest på Volds Minde. Prost Sølvi Kristin Lewin og Østre Kvelde Musikklag.

Kontaktperson: Grethe Seierstad, mobil: 900 65 671.

MELØ SANITETSFORENING:

Melø sanitetsforening har møte på Strandly siste mandag i hver måned kl. 19.00.

RØDBØL SANITETSFORENING:

Rødbøl sanitetsforening har møte på Rødbøl skole første mandag i hver måned kl. 19.00.

VERNINGEN BEDEHUS:

På Verningen skjer det mye. Følg Verningen bedehus sin facebook side.

Det er ingen selvfølge at noen ordner bursdagsgave

Tusenvis av barn i Norge opplever at det knytter seg i magen hver dag.
Vil du hjelpe familier som sliter med alkohol- og rusproblemer?

Send VIPPS til 13130 (valgfritt beløp)
Send SMS "BK VENN" til 2210 (kr 100)

Kirkens SOS Tunsberg
Vi er her - alltid!
22 40 00 40 krisetelefon - åpen hele døgnet!

DETTE SKJER I LARDAL

LARDAL KANTORI:

Lardal Kantori har øvelse hver torsdag kl. 18.30–21.00 på Klokkergården.

Kontaktperson : Kantor Kjell Håkestad, mobil: 988 51 800.

SALMEGLEDE:

Svarstad kirke annenhver tirsdag fra kl. 18–19:

Vi synger salmer sammen, ledet av Kantor Håkestad.

PRESTEHAGENTREFF:

Annenhver mandag samles vi fra kl. 10–12 på Prestehagen Bofellesskap i Svarstad til kaffe med litt å bite i, sang, fortellinger og en god prat.

Det er diakonien i Lardal som er arrangører. For mer info kontakt diakoniarbeider Mariann Eskedal på mobil: 971 99 722.

LARDAL MISJONSFORENING/NMS:

Misjonsforeningen har møte en tirsdagskveld i måneden på Bofellesskapet.

I tillegg så har de noen formiddagstreff og 23.oktober kl. 18.00 arranger foreningen «Middag og Misjon» sammen med konfirmantene i gymsalen i Svarstad.

For mer info og fullt program kan Ove Berrefjord kontaktes på mobil 922 63 088.

SANITETSFORENINGENE:

Lardal sanitetsforening har møte på Klokkergården den andre mandagen i hver måned kl. 18.30. Kroken sanitetsforening har møte den andre mandagen i måneden kl. 18.00, og møtene er som oftest på Bofellesskapet.

ÅPEN HALL!

HVER fredag, kl. 18.30 - 20.00 i Huldrehallen. Starter fredag 12. oktober. Siste gang før jul er 7. desember. VELKOMMEN til DEG !

- det er gratis og tilgjengelig for alle fra 13år/8.klasse til 100år. Går du i 4.-7.klasse så er du velkommen sammen med en voksen person.
- er lave skuldre og lavt tempo, der du selv kan bestemme hvilken aktivitet du vil gjøre alene eller sammen med andre.
- skal være et sosialt møtepunkt og bidra til integrering på tvers av kulturer, alder og kjønn.
- skal bidra til å øke den fysiske aktiviteten blant innbyggerne i bygda.
- forventer kun at du har på innesko og godt humør!

Voksenpersoner er til stede.

Aktivitetsmuligheter: f.eks- diverse ballspill, badminton med mere.

Har du spørsmål, kontakt: Hanne 905 27 679, Lardal Frivilligsentral. Kristin 995 50 238, Svarstad IL. Ove 922 63 088, Kirken.

DA 3 UNGE HVARNESPIKER HØRTE SALMESANG FRA LUFTEN

Utdrag fra Hedrum Menighetsblad februar 1954

Det var alltid mange nattverdsgjester i Hvarnes i gammel tid, som nok også var tilfelle omkring i nabobygdene. Kirkesøkningen har nok her som på andre steder gått noe i bølgegang, men hadde menigheten en folkekjær prest, ble fram møtet godt tross lange og dårlige veier. Den sommeren som barna møtte presten til konfirmantforberedelse i Hedrum, ble det mange lange fotturer fra Hvarnes, men det var allikevel sjelden skoft.

Etter konfirmasjonen måtte alle som en av konfirmantene gå til alters, og både de unge og foreldrene så fram til den dagen med hellig alvor. Den gang som nå er fristeren ute og vil føre de unge på avveie, og han sparer ikke på lokkemidler for å få gjennomført sitt. I den tiden sokneprest Kjerulf var knyttet til Hedrum, opplevet 3 konfirmanter fra Holtebygda i Hvarnes noe de senere i livet aldri kom til å glemme. Det var senhøstes og de 3 unge piker hadde gått for presten om sommeren, blitt konfirmert og gått til alters. Noen uker etter altergangen hadde en av pikene fått rede på at det skulde holdes en dansemorø på Rennesik som ligger inne på skogen øst for Støvland. Etter å ha snakket med de andre 2 pikene, ble de enige om at de skulle gå på morroa. Kvelden kom og de 3 unge pikene begav seg på vei østover Myråsen, men de følte seg ikke særlig glade. Da de var kommet fram til Ulabakken, begynte det å synge fra luften over den høyreiste granskogen. De stanset og lyttet og det var en kjent salme som ble sunget, en salme de hadde sunget hos presten:

Akk visste du som går i syndens lenker,
hvor tungt det er det satans slaveri,
ei øyeblikk du skulde deg betenke,
men søke han som deg kan gjøre fri,
o hvilken salig dag du fikk,
om de begynte nu i dette øyeblikk.

Som rimelig var ble ungdommene redde. De tok det hele som et varsel fra Gud, begav seg på hjemvei og fortalte det som hadde hendt dem. Denne lille fortellingen som har levet på folkemunne, forteller også litt om den store omsorg Gud har for oss mennesker og hvor gjerne han vil stanse oss på syndens vei. Måtte vi alle være så kloke og lytte til Guds kjærlige stemme. Han vil oss bare vel i tidens venterum til den dag kommer da vi skal se han som han er.

Einar Skaatan

«SNAKKE LITT MED MEG ...»

- noen tanker om utvandrere, innvandrere og medvandrere

av Kjell Østby

Norges historie er sterkt preget av utvandringen på 18-1900 tallet. I løpet av en periode på hundre år, 1830 – 1930, emigrerte ca. 900 000 nordmenn til USA og Canada. Befolkningen i Norge var rundt 2 mill. i snitt i denne perioden. Folketallet i Larvik fra 1901-1910 var omtrent 10 400. Bare i løpet av disse 10 årene utvandret ca. 1270 personer (12.2%) Det betyr at de aller fleste i området var direkte eller indirekte berørt av at noen brøt opp og reiste.

Svært mange nordmenn har familie og slekt «over there», og norskamerikanere er stolte av sin bakgrunn, og holder sterkt på mange norske tradisjoner. Dette er noe som de fleste nordmenn også synes er flott, og det er ikke få som har besøkt Norge for å finne noen av slekten og besøke stedene de stammer fra. Det å ta vare på sin norske bakgrunn, historie og kultur var viktig da de emigrerte, samtidig som de etter hvert ble en del av det amerikanske samfunnet.

Hva var årsaken til at så mange flyttet fra Norge? Det er naturlig nok sammensatt, som fattigdom, undertrykking/forfølgelse, klassesdeling, overbefolkning og næringsmessige reguleringer i Norge, foruten eventyrlyst og rykter om billig jordbruksland i Amerika. Politisk eller religiøs undertrykkelse som årsak til utvandring var hovedsakelig aktuelt de første tiårene etter at utvandringen startet. I Norge var det på begynnelsen av 1800-tallet ikke religionsfrihet, og ytringsfriheten var begrenset. Den norske utvandringen var etter folketallet den nest største i Europa, etter Irland.

Folkeforflytninger har skjedd så lenge det har bodd mennesker på jorden, men det siste århundret har «gjort verden mindre», og millioner av mennesker er i dag bosatt for kortere eller lengre tid utenfor sitt opprinnelsesland. Hvorfor flytter og flykter så mange fra sine land i dag? Det er i stor grad de samme årsakene som for emigreringen fra Norge, men i tillegg flykter mange fra krigshandlinger, undertrykkelse og forfølgelse. Tall fra IMDi (Integrerings og mangfoldsdirektoratet) viser at det i Larvik kommune pr 1.1.17 bodde mennesker fra rundt 120 ulike land, mens tallet for Lardal var 36.

Vi har et kongehus i Norge med migrasjonsbakgrunn. Kong Haakon og Dronning Maud kom fra Danmark (hun var engelsk) sammen med sin sønn Olav, som også var født i utlandet. Han giftet seg senere med sin svenske kusine Märtha. Kong Harald kalte seg 3. generasjons innvandrere i forbindelse med sin flotte, inkluderende tale for et par år siden.

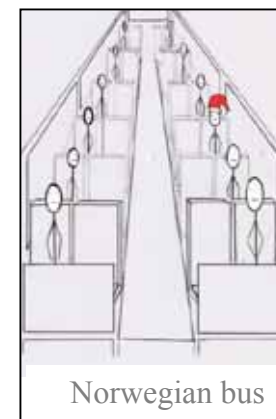
Mine foreldre reiste til Etiopia i 1950 og bodde og jobbet i landet i over 40 år, i en etiopisk nasjonal kirke. Etiopia er et land med ca. 90-100 ulike folkegrupper, med hver sine språk. I tillegg kommer mer «dialektiske» forskjeller. Det er virkelig et multikulturelt samfunn med befolkning på ca. 100 mill. Selv har jeg både vokst opp og bodd nesten halve livet i dette landet – ti av årene som voksen, med kone og barn. Det er sjelden vi bruker slike ord som innvandrere, minoritet,

minoritetsspråklig, minoritetsmiljø, om nordmenn i utlandet. Men som nordmenn i Etiopia var det det vi var. Ord skaper holdninger – ord skaper virkelighet. Ordene vi bruker om oss selv og om andre påvirker oss mer enn vi kanskje tenker over.

Imøtekommenhet, gjestfrihet, sosiale relasjoner og omsorg er kulturelle verdier og som preger menneskene. Vi ble også møtt med åpenhet, gjestfrihet og omsorg av mennesker fra mange ulike sosiale, etniske og religiøse bakgrunner – ikke fordi vi var utlendinger, men fordi dette er dypt forankrede verdier i samfunn og kultur. Man hilser på folk man møter, tar kontakt med innflyttere, man inviterer inn på mat og drikke, man viser at man bryr seg når noen er syke osv.. Og det trenger ikke være noen man kjenner godt. En somalisk kamerat sa det så treffende at «i landet mitt trenger du nesten ikke aviser eller radio. Du kan bare ta en tur med bussen, og når du går av, vet du alt hva som har skjedd rundt om i verden!»

Han sa det med glimt i øyet, men underforstått – sitter du sammen med noen på buss, tog, taxi osv. er praten fort i gang, selv om du aldri har sett personen før. Det regnes for uhøflig og frekt å ikke være imøtekomende.

Som turister og gjester i utlandet opplever mange nordmenn en annen sosial omgangsform og kontakt enn det man ofte er vant til her i landet. Folk tar kontakt, er hyggelige og hilser i butikker, og ofte applauderes det hvis man har lært seg noen få ord eller fraser på lokalspråket. Tilbake i Norge møter man kanskje innflyttere som har kommet fra noen av disse landene, i eget nabolag, butikk, på foreldremøter eller i byen. Hvordan blir de møtt? Hva opplever nye som kommer til vår kommune, vår bygd, vår gate, vår skolekrets, eller vårt arbeidssted av vennlighet, smil, åpenhet og hilsener?

«Vil du komme hit og snakke litt med meg, du vet at jeg vil ha kontakt» synger artisten Admiral P i en av sine låter. Selv om han rapper/synger om et kjærlighetsforhold, har denne strofen fulgt meg i lengre tid. Det er så mange som kunne sunget det samme – fordi de ønsker noen å snakke med.

Nylig snakket jeg med en voksen mann som kom som flyktning til Larvik for et par år siden. Han lærer norsk, og ville gjerne praktisere det han lærer, men hvem kan han snakke med? «Hvor kan jeg treffe nordmenn for å praktisere språket og bli kjent med noen? De eneste jeg får snakket med er kassadamen i butikken og buss-sjåføren..., men jeg kan jo ikke gå i butikken hele dagen, eller bare kjøre buss?» sa han og smilte lettere oppgitt. Men nå hadde han tatt konsekvensen av dette, og fortalte hva han gjorde innimellom for å trene norsk. Først dro han ned til Øya. Der gikk han inn på Jula, så på Meny, så på Rema 1000, og Dags Marked og bare spurte om forskjellige varer – for å kunne snakke med noen. Så tok han Elveveien til Biltema, Coop Bygg og Europris, før han avsluttet på Rema 1000 og Kiwi på Nanset.

Fra gammelt av er omsorg, omtanke og gjestfrihet dypt forankrede verdier i det norske samfunn. Samtidig går nordmenn for å være litt reserverte. En tidligere canadisk rakettforsker ved NTNU, Julien S. Bourrelle, har skrevet og fått illustrert en bok om nordmenn og norsk kultur sett utenfra. «The social guidebook to Norway» (Illustrasjon Nicholas Lund). Han reiser mye rundt og holder foredrag om sine erfaringer. «Målet med prosjektet er å hjelpe utlendinger til å forstå hvordan de kan tilpasse seg i Norge. Boken viser også nordmenn hvordan de oppfattes av mennesker som ikke kjenner den norske kulturen», forteller Bourrelle, som selv opplevde sitt møte med Norge som den mest utfordrende kulturelle erfaringen i hele sitt liv. Før han kom til Norge bodde han i fem andre land (nrk.no).

Jeg er så heldig at jeg får jobbe på en internasjonal arbeidsplass, hvor de fleste av Larviks innflyttere fra andre land får sin første opplæring i norsk og samfunnskunnskap. De daglige møtene med mennesker fra mange ulike bakgrunner, alle med sin egen historie, utvider perspektiver og er utrolig lærerike og perspektivutvidende. Det er krevende i voksen alder å skulle lære seg et helt nytt språk, nye sosiale koder, sette seg inn i et annet samfunnssystem, prøve å trives og bli kjent i nabolag og miljø. For mange innebærer en slik flytting mange ulike tap. Tap av nettverk, av sosial status, av språklig kompetanse osv..

For barn som skal lære et andrespråk ved flytting til et nytt land, viser forskning at det tar fra 1,5-2 år å lære seg hverdagsspråk, og 5-7 år å lære seg dybdespråk, «akademisk» språk, for eksempel for å kunne forstå, diskutere, reflektere og uttale seg om teoretiske og faglige ting på et adekvat nivå (Cummins). Dette forutsatt at barna har tilgang til jevnlig mulighet for bruke og utvikle språket sammen med majoritetsbefolkningen. Da må en regne med at det for voksne oftest vil ta lengre tid å lære seg et nytt språk. Ens evne til å uttrykke seg på et språk vil ofte påvirke hvordan personen blir oppfattet.

En høyt utdannet professor ved en norsk høyskole, som var mye brukt som foredragsholder, fortalte at når hun skulle holde foredrag på internasjonale konferanser på engelsk, følte hun at hun ikke fikk formidlet sin faglige styrke og kompetanse slik hun ville, selv om hun snakker godt engelsk. «Jeg er usikker på hvordan jeg blir oppfattet, og kan iblant føle meg litt dum», sa hun. En som kom som flyktning til Norge ble beskrevet som språklig svak, dvs. norsk-språklig svak. Han fikk aldri sjansen til å vise at han snakket arabisk, italiensk, persisk og tyrkisk flytende..

Kulturer har forskjellige sosiale normer. Mange nordmenn tenker nok at den norske kulturen er relativt enkel å sette seg inn i, men det er strenge regler og koder for hvordan man skal og kan oppføre seg. En studie fant at de strengeste samfunnene i verden i så måte var Pakistan, Sør-Korea, Singapore og Norge (Gelfand et al. 2011).

Norge ble i 2017 kåret til verdens lykkeligste land (World happiness report 2017). Norge scorer dermed høyest når det gjelder faktorer som regnes som viktige for folks lykke: omsorg, frihet, sjenerøsitet, ærlighet, helse, inntekt og godt styresett.

Det er mitt håp at også innflyttere kan få oppleve disse faktorene. Uansett bakgrunn trenger alle mennesker venner og å bli sett! Og alle trenger et støttende nettverk av gode mennesker som vil dem vel. Mye av det gamle testamentet handler om Israels historie. Flere plasser ser vi at Gud formante dem: «Ta vel imot den fremmede blant dere – for dere var også fremmede». Dette er grunnleggende verdier vi finner igjen i Det nye testamentet. Josef og Maria tok med seg Jesus og flyktet til Egypt, hvor de bodde helt til det var trygt å vende tilbake. Han vet noe om hvordan det er å være flyktning, innflytter, minoritet og annerledes.

Samaritanerne vi hører om i evangeliene var et folk som jødene fra gammelt av hadde et fiendtlig forhold til. Selv om veien gjennom Israel fra nord til sør var kortest gjennom Samaria, gikk jødene heller en omvei utenom deres område, enn å «gjøre seg urene» ved å gå gjennom. Jesus, derimot, oppsøkte samaritanerne. Jesus var også derfor temmelig radikal og vågal når han brukte en samaritaner som eksempel på den ideelle omsorgsperson i en fortelling hvor to jødiske religiøse ledere, en prest og en levitt, unnlot å bry seg om en skadet og ranet mann. Derimot ble «den barmhjertige samaritaner» framholdt som rollemodellen for Jesu etterfølgere, som på den tiden nesten utelukkende var jøder! Jesus snakket med prostituerte, brydde seg om tiggere, og spiste med korrupte tollere. Jesus så bak etniske og religiøse skillelinjer, han så menneskene bak ødelagte og vanskelige liv, og ville møte dem der de var. Det fikk han ofte saftig kritikk for, men han visste hva og hvem han var kommet for.

Som kristne og som menighet ønsker vi å ha Jesus som forbilde og rollemodell. Bibelen er klar på at vi som kristne skal videreføre Jesu kjærlighet, menneskesyn, holdninger osv. overfor andre mennesker. Både de vi kjenner og liker, og de vi ikke kjenner, og kanskje noen ganger misliker. Han sier til og med at vi skal elske våre fiender! Hvordan ser jeg på den fremmede? Med omsorg og vennlighet? Med likegyldighet? Med skepsis og reservasjon? Med frykt og engstelse? I de senere år har vi fått en ny arena for meningsytringer på bl.a. Facebook og andre sosiale medier og i kommentarfelt på nettet. Det er forstemmende å se hva mange, dessverre også mange kristne, kan få seg til å skrive om innvandrere og flyktninger – og kanskje aller helst om muslimer. Grensen for hva som er akseptabel språkbruk flyttes stadig. Arnulf Øverlands dikt er «Du må ikke sove» er fortsatt aktuelt: «Du må ikke tåle så inderlig vel, den urett som ikke rammer deg selv!»

Medmenneskelighet og nestekjærlighet har i Bibelen en egenverdi: «Herre, når så vi deg sulten og ga deg mat, eller tørst og ga deg drikke? Når så vi deg fremmed og tok imot deg, eller naken og kledde deg? Når så vi deg syk eller i fengsel og kom til deg? Og kongen skal svare dem: Sanneelig, jeg sier dere: Det dere gjorde mot én av disse mine minste søsken, har dere gjort mot meg » (Matt 28, 38-40).

En innvandrer trenger også en medvandrer. Og medvandrerer kan vi alle være – gjennom smil, vennlighet, kontakt, vennskap, forbønn, praktisk hjelp og som hyggelige naboer. «Vil du komme hit og snakke litt med meg – du vet at jeg vil ha kontakt».

ET VENDEPUNKT VED ALLFARVEI

av Jørgen Sandberg

“Når verden går meg imot, og det unnlater den sjelden å gjøre, tar jeg fiskestangen fatt og rusler til Krokskogen”. Omtrent slik formulerte den store eventyrsamler P. Chr. Asbjørnsen seg ved innledningen til en av sine fortellinger for nesten 180 år siden. Jeg føler slektskap med denne folkeminneinnsamler, og jeg finner nytte av å begi meg ut i naturen når man er på vilsomme veier i sjelens landskap.

Således hadde det seg at jeg befant meg på vandring langs havneområdet i en liten kystby. Jeg søker til havet så ofte jeg kan ettersom jeg har saltvannsblood i genene. De stammer fra både mor og far som begge var ektefødte barn av regnsværsbyen Bergen. Jeg befant meg i utkanten av det territorium der jeg er kjent fra før og var litt usikker på veien videre. Den gikk langs en ferdselsvei der flere av byens 71 poesiinstallasjoner befinner seg.

Jeg var litt nysgjerrig på om jeg kunne finne flere av den sorten som ellers er spredt rundt i denne lille byen. Derfor stoppet jeg en dame og spurte etter veien. Det er på få områder hvor den menneskelige hjelpsomhet kommer så sterkt til uttrykk som når man ber om veiforklaring til en eller annen severdighet. Denne damen jeg henvendte meg til, bekreftet til fulle denne regel. Jeg fikk tydelig forklart veien videre, men i mitt stille sinn fant jeg ut at det ville bli for langt å gå og at det var bedre å vende om. Jeg hadde tross alt en drøy tilbaketur på hard asfalt å ta med i beregningen. Men så var det det at denne damen hadde lyst til å prate og det passet meg bra for det hjalp til å avlede mine egne tankebaner som ikke var muntre denne dagen. Det viste seg at hun var på vei til sin gamle mor for å stelle til middag for henne. Dette var noe hun gjorde tre dager i uken og det var hyggelig for dem begge. Moren var mye ensom og viste tydelig sin store glede når datteren kom. Det var dermed belønning god nok for den gode gjerning. Så sa hun videre at hun ville tenke tilbake på morens siste år med den bevisshet at hun hadde gjort det så godt for henne som mulig. Jeg hadde selv en tilsvarende erfaring med min egen mor og dermed kunne vi møtes på samme bølgelengde hva dette temaet angikk.

Hun hadde en hund i bånd og dermed var også det en innfallsport til samtale ettersom jeg i likhet med henne var eier av et kjæledyr. Riktignok en katt, men den er til gjengjeld husets ubestridte hersker og vet på katters vis nøyaktig hva den vil og ikke minst hva den ikke vil.

Slik ble vi stående og prate en god stund og vi var altså kommet inn på vesentlige ting i tilværelsen og hadde henvist de nærliggende temaer vær og vår til en annen anledning. Vi skiltes med et ønske om en fortsatt god dag. Hun og bikkja tok peiling på en av høyblokkene nede ved havnen der moren bodde og jeg tok hjemveien fatt opp gjennom byen der jeg for øyeblikket hadde min bolig.

Den gode samtalen og dette at jeg hadde kunnet dele tanker om vesentlige ting med et vilt fremmed menneske hadde gjort meg godt. Det var hakket en lite hull på muren av ensomhet som i det siste hadde reist seg mellom meg og den øvrige verden og jeg fant ut at livet kunne vise seg med smørsiden opp om man var heldig å treffe på en plussvariant av et medmenneske.

TIL OMTANKE

Døpte i Hedrum

03.06.2018 Lycke Alvilde Thorrud
03.06.2018 Victoria Sørboom
19.08.2018 Ingrid Tveitan Søyland
19.08.2018 Matheo Pedersen-Odberg

Døpte i Hvarnes

21.05.2018 Benjamin Hofstedt Røland
05.08.2018 Elida Gjone-Vogel

Døpte i Kvelde

20.05.2018 Jens Lysebo-Østby
10.06.2018 Emma Elida Marthinsen Dalen
29.07.2018 Elia Sundet Lysebo

Døpte i Styrvoll

22.10.2017 Iver Engelstad
22.10.2017 Jonathan Karlsen Johannessen
04.03.2018 Leander Lerberg Marthinsen
25.03.2018 Astrid Aschjem
21.05.2018 Aud Emilie Evensen Strand
24.06.2018 Sara-Shi Hem

Døpte i Svarstad

29.10.2017 Lea Marika Steinholt
12.11.2017 Ingvild Holt Aschjem
12.11.2017 Ella Serine Simonsen Wåg
08.04.2018 Johanne Lie Hvaal
08.04.2018 Winter Ole Ilmari Skaug
19.08.2018 Astrid Omholt Romstøl

Døpte i Hem

10.12.2017 Milla Aurora Savio Asmyhr
08.07.2018 Kim Ljøterud Gerhardsen

TIL OMTANKE

Vielser i Hedrum

26.05.2018 Tonje Wickstrøm og Per-Erik Aksnes
07.07.2018 Silje Anette Smidsrød Jørgensborg og Svein Åge Kvalvåg
28.07.2018 Monica Wahlin og Ewoud Leebeek
18.08.2018 Helena Franzén Torvanger og Halvard Bjerke

Vielser i Hvarnes

02.06.2018 Miriam Madeleine Valsø og Morten Lunde Olsen

Vielser i Kvelde

16.06.2018 Karoline Serkland Brathagen og Ole-Bjørn Granstøl
23.06.2018 Nina Hagen og Rune Amundsen
30.06.2018 Ellen Marie Rimstad og Gudmundur Herbertsson

Gravferd i Hedrum

16.05.2018	Arvid Karlsen	f. 11.07.1953
19.05.2018	Kjell Nilsen	f. 09.12.1937
27.05.2018	Grethe Turid Berg	f. 23.04.1942
12.06.2018	Runar Amundsen	f. 03.09.1960
02.06.2018	Hans Pettersen	f. 10.03.1932
22.06.2018	Jan Erik Sæther	f. 03.10.1945
25.06.2018	Kari Hødal Halvorsen	f. 01.05.1940
01.07.2018	Ingeborg Høivik	f. 26.09.1922
17.07.2018	Arvid Edgar Allum	f. 24.06.1937
17.07.2018	Rolf Sandmo	f. 16.06.1946
08.08.2018	Synnøve Svensen	f. 22.06.1930
07.08.2018	Kenneth Myhre	f. 18.01.1978

Gravferd i Hvarnes

29.07.2018 Bertha Knutsen f. 14.01.1924

Gravferd i Kvelde

28.06.2018	John Gunnar Martinsen	f. 16.08.1953
06.07.2018	Arne Lauritzen Komma	f. 30.09.1931
18.07.2018	Karin Rollag	f. 05.11.1943
13.07.2018	Peder Martin Frøysa	f. 15.09.1923

Gravferd i Styrvoll

12.01.2018 Dagrun Margrethe Langerud
26.01.2018 Sigrid Flåtten
12.04.2018 Jon Erik Bang
17.07.2018 Aasta Margrete Bårnes
31.07.2018 Jan Olav Bergan

Gravferd i Svarstad

21.11.2017 Jørgen Nikolai Slettestrand
22.11.2017 Alfred Ingvar Vebenstad
03.01.2018 Henning Grindheim
05.01.2018 Svein Halvorsen
13.02.2018 Gerda Synnøve Hansejordet
13.02.2018 Guro Helgeland
01.03.2018 Thor Håkon Holøs
13.03.2018 Ragnhild Otilie Mansås
22.03.2018 Sigurd Kristian Lyngdal
04.05.2018 Myrthle Tallakstad
08.05.2018 Olav Arne Røed
15.05.2018 Arve Lyngås
29.06.2018 Arnt Thorbjørn Solberg
20.07.2018 Svein Eide

Dato	Kirke	Tid	Liturg	Dag i kirkeåret
30.09.	Kvelde kirke	11:00	Even Sundby	19. søndag i treenighetstiden
30.09.	Svarstad kirke	11:00	Are Sandnes	19. s. i treenighetstiden
07.10.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	20. søndag i treenighetstiden
07.10.	Hvarnes kirke	18:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	20.s. i tr.tiden
14.10.	Kvelde kirke	11:00	Randi Abelsen Woldseth	21.s. i tr.tiden
14.10.	Styrvoll kirke	11:00	Are Sandnes	20.s. i treenighetstiden
21.10.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	22.s. i tr.tiden
21.10.	Svarstad kirke	11:00	Are Sandnes	21.s. i treenighetstiden
28.10.	Kvelde kirke	11:00	Randi Abelsen Woldseth	Bots- og bededag
04.11.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Allehelgensdag
04.11.	Hvarnes kirke	18:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Allehelgensdag
04.11.	Svarstad kirke	11:00	Are Sandnes	Allehelgensdag
11.11.	Kvelde kirke	11:00	Even Sundby	25.s. i tr.tiden
11.11.	Styrvoll kirke	11:00	Are Sandnes	25.s. i treenighetstiden
18.11.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	26.s. i tr.tiden
18.11.	Svarstad kirke	11:00	Are Sandnes	26.s. i treenighetstiden
25.11.	Kvelde kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	Siste s. i k.året
02.12.	Hedrum kirke	11:00	Thorir Jökull Thorsteinsson	1.s. i adv.tiden
02.12.	Hvarnes kirke	11:00	Randi Abelsen Woldseth	1.s. i adv.tiden
09.12.	Kvelde kirke	11:00	Randi Abelsen Woldseth	2.s. i adv.tiden